

Filemon Zsolt

„A szőnyeg sarkára állítottam őket”

Nehémiás, a vezető (Neh 13,1–14)

„A szőnyeg sarkára állítottam őket” – tulajdonképpen ezt mondja Nehémiás a nép előjáróiról, akik vétettek Isten törvénye ellen. Hogy is van ez, még a vezetők is számonkérhetőek? Igen, mert álljon egy személy a hierarchia bármilyen magas pontján, mindig lesz valaki, aki fölötte fog állni, és számonkérheti őt. Ha nem ember, akkor Isten. Egy vezető mindig akkor a legnépszerűtlenebb, amikor fegyelmezni kezd. Ez a jelenség megfigyelhető Isten népe között is. De ha Isten hívta el a vezetőt a szolgálatra, akkor nem fog szemet hunyni a bűnök fölött még akkor sem, ha ennek nyomán romlani fog a „népszerűségi indexe”. A vezető számára ugyanis mindig fontosabb annak az elégedettsége, aki megbízta, mint a vezetetteké, akik között szolgál.

A vezetőnek ehhez természetesen tisztában kell lennie azzal, hogy ki az ő megbízója. Tudnia kell, hogy az nem a gyülekezet, hanem Isten. De itt még mindig nincs vége az egésznek, mert ezt az igazságot tudnia kell kommunikálni a rábízottak gyülekezetében. Ez teremti meg az alapját annak a meggyőződésnek, hogy az a döntés, ami rövid távon rossz a vezetettek számára, ugyanakkor Isten szerint valónak bizonyul, az hosszú távon feltétlenül a nép javát fogja szolgálni. Ezt az igazságot a Zsidókhoz írt levél szerzője is megerősíti, amikor azt mondja, hogy *pillanatnyilag* ugyan semmiféle fenyegetés nem látszik örvendetesnek, hanem keservesnek, *később azonban* az igazság békességes gyümölcsét hozza azoknak, akik megedződtek általa (Zsid 12,11). A vezető – aki mindig hosszú távon gondolkodik – tudva ezt készséggel megfizeti az elkerülhetetlen fegyelmezés árát, ahelyett, hogy rövid távú érdekek oltárán áldozna.

Fontos látnunk és megértenünk, hogy a közösséget romboló bűnöket nem a vezető *fed fel*, hanem a Szentlélek, az Ige alapján. Visszatetsző, ha egy vezető kutakodik a rábízottak életében, s még inkább az, ha embereket bérel fel, hogy ezt tegyék. Jézus azt mondja, hogy amikor eljön a Szentlélek, leleplezi a világ előtt, hogy mi a bűn, mi az igazság és mi az ítélet (Jn 16,8). A bűnök felfedése (leleplezése) tehát egyértelműen a Szentlélek munkája. Ebben ő nem kér és nem vár tőlünk segítséget.

A vezető feladata sokkal inkább *rámutatni* a felfedett bűnre, és azt mindenki előtt *ismertté tenni*. Nehémiás idejében is azzal kezdődött a bűnök leleplezése, hogy együtt olvasták Mózes könyvét. A fegyelmezési eljárás jól láthatóan nem *emberi bejelentés*, hanem *isteni kijelentés* nyomán indult el!

A kettő között óriási különbség van, különösen a végkifejlet tekintetében. Felelős vezetőként tehát nem emberi bejelentésekre, hanem Istentől jövő kijelentésekre kell várnunk a fegyelmezés kérdésében is. Ez a fegyelmezés első és legfontosabb lépése.

A neheze azonban csak ezután következik. A felismert igazság fényében cselekedni kell, mert egy dolog felismerni az igazságot, és egy másik aszerint is élni! Isten azt mondja népének, ne keveredjenek más népek közé, és azok se keveredjenek közéjük. Amikor Isten népe áthágja ezeket a határokat, vétkezik és saját romlását készíti elő. Azt mondjuk, hogy a hajó helye a vízen van, a szárazdokban igencsak siralmas látványt nyújt. De az a hajó, amelyikbe bejut a víz, veszélybe kerül, rosszabb esetben pusztulásra van ítélve. Isten ígéje a Szentlélek által ezeket a veszélyes réseket fedi fel népe előtt. Arról beszél, hogy víz került a hajótestbe. Amikor ez megtörténik, a hajó kapitánya két dolgot tehet: vagy tisztelegve, feszesen állva megvárja, amíg a hajó elsüllyed (ami aligha Isten akarata), vagy halogatás nélkül lokalizálja a lyukat, és hozzákezd annak betöméséhez. Ez sohasem könnyű feladat, különösen akkor, ha hús-vér emberekről van szó. Arról nem is beszélve, hogy (érthetetlen módon) könnyen a legénység ellenállásába ütközhet.

A nép számtalan esetben vétkezett tudatosan Isten ellen. Ismerte a korlátokat, mégis áthágta azokat. Nehémiás idejében azonban nem erről volt szó. Akik egy évezreddel a történetek előtt éltek, ők még pontosan tudták, hogy mi Isten gondolata az ammonitákról és móábitákról, és azt is tudták, hogy miért az. Időközben Isten akarata „elfelejtődött”, és a nép korábbi ellenségéből észrevétlenül a néphez tartozó lett. Erre a tarthatatlan állapotra Isten szava hívta fel a figyelmüket, és emberi beavatkozás nélkül a Szentlélek kimunkálta bennük a döntést: kizártak Izraelből minden keverék népet. Bizonytalán hús okot is fel tudtak volna sorolni, amiért nem teljesítik a hallottakat, ehelyett engedelmességek. A probléma megoldódott.

Azonban vannak esetek, amikor maguk a vezetők válnak a probléma okozóivá, s ezáltal a fegyelmezés alanyaivá is. Eljásib pap egy volt a nép vezetői közül. Nehémiás távollétében egyezséget kötött Izrael ádáz ellenségével, Tóbijjával, aki ammonita volt. Hogy Eljásib tette mögött vajon tudatlanság, félelem vagy emberi számítás húzódik meg – nem igazán tudjuk. De azt tudjuk, hogy Tóbijját, aki ez esetben a külvi-

lágót szimbolizálja, Eljásib bevitte oda. ahol csupa szent dolgot, adományokat, tömjént, edényeket, papoknak felajánlott ajándékokat tartottak. Ráadásul egy kamrát is berendezett neki, ezzel biztosítva számára a folyamatos bejárást. Hogyan lehetett ennyire érzéketlen a szent dolgokra egy pap? – kérdezhetjük. Ezen a ponton ötlük csak szemünkbe a két vezető, Eljásib és Nehémiás mentalitása közötti hatalmas különbség. Nehémiás alig lépi át Jeruzsálem kapuját, rögtön meglátja a kialakult visszásságot. Egy elkötelezett vezetőnek ezek szerint jó szeme van arra, hogy felismerjen minden visszaélést a szent dolgokkal kapcsolatosan.

Nehémiás nemcsak meglátni volt képes a bűnt, hanem ki is merde mondani róla, hogy az rossz! Ez igen bátor tett, különösen egy vezetőtárrsal szemben! Pál apostol még Kéfást is a szőnyeg szélére állította, mert okot adott rá. Együtt evett a pogányokkal, de amikor megérkeztek a Jeruzsálemből való zsidó származású atyafiak, visszahúzódott, mert félt tőlük. Példája nyomán a vele lévő zsidók is képmutató módon viselkedtek, sőt képmutatásukba még Barnabás is belesodródott (Gal 2,12–13). De nincs tudomásunk arról, hogy ezután bármilyen feszültség maradt volna a két apostol között! Megtartották egymás iránti tiszteletüket. Odáig általában könnyen eljutunk, hogy észrevesszük a rosszat, amit felfed előttünk a Szentlélek, de mégis hallgatunk. Miért? Előfordul, hogy a felismerés után hamar elbizonytalanodunk, megrettenünk a várható következményektől, félünk a kapcsolatok megromlásától, vagy egyszerűen csak másra várunk, hogy megtegye helyettünk. A legrosszabb az, ha az időtől várjuk azt, amit nekünk kell megtennünk. Az idő semmit sem gyógyít meg, és nem hoz helyre, csak elmélyíti a válságot! Nehémiás ezért nem késlekedik egy percet sem. Felelős vezetőként két dolgot tesz. Kidobtat a szent helyről minden oda nem való tárgyat és magát Tóbijját is, aki behozta azokat. Majd a megtisztított, megszentelt helyet újra megtölti oda való dolgokkal.

Amit Eljásib pap tett, csak az egyik jele volt a romlásnak, amivel Nehémiás találkozott, miután visszatért Jeruzsálembe. A nyilvánvaló bűnök megtörése rendszerint másokat is bűnök elkövetésére bátorít. „Még Barnabás is...” Eljásib bűne vétekre csábította az előljárókat, akik bár a vezetésnek egy másik szintjén, de felelősséggel tartoztak a népért. Szinte hallom őket, amint megfogalmazták következtetésüket: „ha neki szabad, akkor nekünk is”. Így arra ragadtatták magukat, hogy nem adták meg a lévitáknak járó részt. Ezzel nyilvánvalóan megsértették Istennek a lévitákra vonatkozó törvényét. A léviták a tizenkét zsidó törzs egyikének, Lévinek, Jákob fiának utódai voltak. A többi törzsszel ellentétben ők nem kaptak saját területet Kánaán elfoglalása után. Feladataik elsősorban a második templom idején végzett szakrális tevékenységekre terjedtek ki. Ezért cserébe tizedet kaptak a többi törzstől. Ennek visszatartása többek között a léviták létbiztonságát veszélyeztette. Az adakozás elmaradásával közvetett módon olyan helyzetet idéztek elő, ami lehetetlen tette a szolgálat megfelelő szintű elvégzését. Az adakozás elmaradása egyet jelentett az Isten házától való elfordulással. A kettő között általában is egyenes arányosság figyelhető meg. Az Úr háza iránt felelősséget érző vezető nem hagyhatja figyelmen kívül az adakozás területén megjelenő visszásságokat sem. Malakiás próféta is keményen lépett fel ezzel a lélekromboló jelenséggel szemben (Mal 3,6–12).

A tized visszatartásának igen komoly következményei lettek. Mivel a lévitáknak nem volt meg az Isten által rendelt „bevételük”, létbizonytalanságba kerültek, és elszökdösöttek a maguk mezejére (4Móz 35,1–3). Tény, hogy ezek után már nem az elsődleges feladatukat végezték! Teheneket meg kecskéket legeltettek, miközben a templomban kellett volna énekelniük és végezni egyéb szolgálatukat.

Mit tett Nehémiás a helyzet orvoslása érdekében? Határozott lépésre szánta el magát: *megszidta az előljárókat*. Ma azt mondanánk, hogy a szőnyeg sarkára állította őket. Vagy talán azt, hogy méhkasba nyúlt. Vezető emberekkel ujjat húzni mindig veszélyes, még akkor is, ha – mint Nehémiás esetében is – anyagilag független volt tőlük.

Miért nem az egész népet szidta meg Nehémiás, miért csak a vezetőket? Mert előljárók, felelősek az általuk vezetett egész népért. Meg azért is, mert egy egész népet – már csak a mérete miatt is – igen nehéz lenne megszidni.

Nehémiás nemcsak a pusztá számonkérésben jeleskedett, de maga is sokat tett a változásért! Ő gyűjtötte össze és állította vissza a helyükre a szétszóródott lévitákat. Meggyőzte őket arról, hogy a helyük az Isten házában van, és nem a mezőn! Ebben segítette őt az a tény is, hogy aki már egyszer szolgált az Úr házában, az egyrészt nem tudja könnyen elhagyni azt, másrészt fáj neki, ha távol kell lennie tőle, és örömmel tér vissza, ha hívják. Nehémiás mert, *akart és tudott is fegyelmezni!*

Újraszervezte az adakozás rendjét. Ez bizonyosan nehezebb feladat volt, mint visszahívni a lévitákat, hiszen ebben az esetben nem építhetett az elhívásra. Egy kohót sokkal több energiába kerül újra felfűteni, miután leállt, mint melegen tartani! Ezért nem is állítják le őket. A beszolgáltattott javakat nem Nehémiás kezelte, ez nem az ő feladata volt. A vezető feladata a vezetés, és nem minden éppen adódó más munka elvégzése. Ennek jegyében Nehémiás négy, mások által megbízhatóknak tartott embert nevezett ki, hogy kiösszák szolgatársaik járandóságát. Nehémiás mint első számú vezető katalizátorként vett részt ebben a folyamatban. A katalizátorra az jellemző, hogy képes úgy részt venni a folyamatban, hogy miközben felgyorsítja azt, ő maga nem használódik el.

Micsoda vezetői portré! Vajha Isten kegyelméből mindannyian ilyenek lehetnénk!

A motivációjáról mint legfontosabbról a legvégén beszél. Elmondja, hogy mindazt, amit tett, az Isten házáért vitte véghez. Amikor tehát a szőnyeg sarkára állította a papokat és a nép más vezetőit, azt nem személyes indíttatásra, legkevésbé sem sérelmei miatt tette. Senkit sem akart legyőzni, háttérbe szorítani, kivéve a bűnt. Bátorságáért Isten sikerrel ajándékozta meg.

A Szolgatárs honlapja:
www.szolgotars.hu